

si je vydlužiti i od otce. Žalobce tvrdí, že poskytoval synovi peníze na další studie s jeho souhlasem výslovně jako zápůjčku, a tvrzení to potvrdily sestra a matka žalovaného jako svědci. Nižší soudy nezabývaly se sice jeho správností, ale jest nesporno, že si žalobce osoboval proti žalovanému z tohoto důvodu pohledávku. Podle dopisu žalovaného jeho otci ze dne 5. června 1923 požadoval žalobce od něho z důvodu oněch zápůjček 25.000 Kč, žalovaný uznal svůj dluh ve výši 18.000 Kč a podepsal na ně dlužní úpis ze dne 21. června 1923. Úmluva, došedší v dlužním úpisu svého skoncování, byla smírem o sporných a pochybných nárocích podle § 1380 obč. zák. I když porovnanou sumou 18.000 Kč místo požadovaných 25.000 Kč byly vyrovnány také nároky, které nebyly po právu, totiž náklad učiněný na synovu výživu a výchovu za jeho nezletilosti a za středoškolských studií, byl smír ujednán, jak dokazuje dopis ze dne 5. června 1923, s dobrým rozmyslem a jest pro žalovaného závazný. Formy notářského spisu nebylo k jeho platnosti zapotřebí. Platnost a závaznost dlužního úpisu ze dne 21. června 1923 byla nad to potvrzena smírem ze dne 7. srpna 1924. Žalovaný v něm prohlásil, že si jest vědom závazků převzatých smlouvou ze dne 21. června 1923, a zavázal se je splniti, až obdrží místo a bude míti stálý plat. Odvolací soud míní, že smlouva ze dne 21. června 1923 jest nicotná, poněvadž se přiči dobrým mravům, by si otec dal slíbiti od syna náhradu nákladů vychovávacích, jež byl povinen po zákonu nésti sám, zvláště an slib byl učiněn v době, kdy vzdělání synovo nebylo ještě ukončeno. Nedopadá však předpoklad, že žalobce byl povinen nésti ze svého náklad na lékařské vzdělání synovo za jeho zletilosti, neboť v povinnosti dáti dítěti přiměřenou výchovu není zahrnuta již také povinnost poskytnouti mu peníze na vysokoškolské studium, a žalovaný mohl za své zletilosti platně smluviti s otcem, že mu poskytne potřebné peníze půjčkou. Mimo to přehlíží odvolací soud, že se výše nákladů, jež jsou rodiče povinni učiniti na výchovu, výživu a zaopatření dětí, řídí jejich majetkovou mohoucností, a že nárok každého jednotlivého dítěte jest obmezen stejným nárokem jeho sourozenců. Nelze proto spatřovati nic nemravného v tom, že si otec dá slíbiti od zletilého náhradu, oč na jeho budoucí zaopatření více vynakládá, než jeho majetek a nutnost zaopatřiti i ostatní děti dovolují, a nelze také z holé skutečnosti, že žalobce poskytoval žalovanému peníze na universitní studium, usuzovati, že byl s to, by tento náklad věnoval na synovu výchovu. Smlouva ze dne 21. června 1923 nebyla ani nemravná ani nicotná, žalovaný jest povinen ji splniti. Že jest splnění vůbec nebo prozatím ještě nemožné, nebylo namítáno. Bylo proto uznati podle žaloby.

Čís. 10066.

Rozhodl-li procesní soud týmž rozsudkem o několika sporech, z nichž některé byly feriálními, jiné neferiálními, jest lhůtu k opravnému prostředku posuzovati podle sporů neferiálních.

Pokud přísluší neteri odměna za konané práce hospodyňské a za ošetřování v nemoci strýce.

(Rozh. ze dne 30. června 1930, Rv I 1681/29).

Žalobkyně domáhala se na pozůstalosti po svém strýci Otakaru T-ovi a) zaplacení 59.600 Kč jakožto mzdy, ježto konala po řadu let bezplatné služby v zůstavitelově domácnosti, b) zaplacení 16.800 Kč za ošetřování zůstavitele v nemoci c) zaplacení 4.250 Kč, jež prý vynaložila ze svého na přilepšení stravy zůstavitelovy a d) vydání svršků z pozůstalosti, jež prý jí byly zůstavitelem darovány. O b a n i ž š í s o u d y žaloby zamítly.

N e j v y š š í s o u d dovolání, pokud čelilo proti výroku o zamítnutí žalob o zaplacení 4.250 Kč a o vydání svršků z pozůstalosti, odmítl; jinak mu vyhověl, rozsudky obou nižších soudů ve výrocích, jimiž bylo rozhodnuto o důvodu žalobních nároků na zaplacení 59.600 Kč a 16.800 Kč zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by o ní v rozsahu zrušení dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Po stránce formální nelze přisvědčiti vývodům dovolacích odpovědí, že dovolání bylo podáno opožděně. V souzeném případě rozhodly oba nižší soudy jediným rozsudkem o čtyřech sporech, jež byly sdruženy ke společnému jednání (§§ 187, 404 c. ř. s.). Spory o zaplacení 59.660 Kč a 16.800 Kč jsou sice věcmi feriálními podle § 224 čis. 7 c. ř. s. v doslovu zákona ze dne 19. ledna 1928, čis. 23 sb. z. a n., ale další dva s nimi spojené spory o zaplacení 4.250 Kč a o vydání svršků z pozůstalosti nejsou věcmi feriálními, takže pro ně neplatí ustanovení druhého odstavce § 225 c. ř. s. Rozsudek odvolacího soudu byl zástupci žalobkyně doručen dne 1. července 1929. Žalobkyně mohla proti rozsudku podati jen jediné dovolání (viz rozhodnutí čis. 2463, 4015 sb. n. s.) a lhůtu k jeho podání jest posuzovati podle oněch spojených sporů, které nejsou feriálními, poněvadž nelze stranu nutiti, by v neferiálních sporech podávala dovolání v době soudních prázdnin, ani tehdy ne, byl-li s neferiálním sporem spojen a jediným rozsudkem vyřízen také spor, který jest o sobě věcí feriální. Ježto dovolání bylo podáno proti celému rozsudku odvolacího soudu a došlo na soud dne 28. srpna 1929, tedy ještě před uplynutím soudních prázdnin, nelze je považovati za opožděné.

Dovolatelka napadá rozsudek z dovolacích důvodů podle § 503 čis. 3 a 4 c. ř. s. Podle svého úvodu a konečného návrhu čelí sice dovolání proti celému rozsudku odvolacího soudu, ale uplatňované v něm dovolací důvody jsou provedeny jen co do žalobních nároků na odměnu za konané služby (59.600 Kč) a za ošetřování v nemoci (16.800 Kč). Pokud jde o žalobní nároky na náhradu 4.250 Kč za přilepšování a na vydání svršků z pozůstalosti, není v dovolacím spise proveden, ba ani naznačen žádný z dovolacích důvodů § 503 c. ř. s., takže dovolání po této stránce

nevyhovuje předpisu § 506 čis. 2 c. ř. s. a bylo je proto podle §§ 471 čis. 3, 474 druhý odstavec a 513 c. ř. s. odmítnouti. Co do žalobních nároků na odměnu za konané práce a za ošetřování v nemoci nelze však dovolání upříti oprávněnost, pokud vytýká s hlediska § 503 čis. 4 c. ř. s., že nižší soudy neposoudily věc správně po stránce právní, dospěvše ze zjištěných skutečností k úsudku, že mezi žalobkyní a zesnulým Otakarem T-em nešlo o služební smlouvu. Nižší soudy neřešily sice výslovně právní otázku, zda se mezi stranami neuskutečnila služební smlouva aspoň mlčky (§ 863 obč. zák.), ale odvolací soud vyslovil zcela všeobecně, že tu nešlo o žádnou služební smlouvu, z čehož jest usuzovati, že vyloučil i uskutečnění této smlouvy mlčky. Správnost této právní otázky musí tedy býti v rámci dovolacího důvodu podle § 503 čis. 4 c. ř. s. přezkoumána. Žalobkyně domáhá se na žalované pozůstalosti jednak odměny za práce, které konala zůstaviteli Otakaru T-ovi jako jeho hospodyně, vedši mu téměř po 38 let domácnost, jednak odměny za to, že ho ošetřovala v nemoci. Jednání o těchto žalobních nárocích bylo v prvé stolici omezeno na jejich právní důvod. Návrh na mzdu předpokládá ovšem služební smlouvu, ale k ní mohlo dojít také mlčky podle § 863 obč. zák. jednáním stran, které, uváží-li se všechny okolnosti, nepřipouštějí jiný rozumný výklad, po případě podle domněnky dřívějšího doslovu § 1152 obč. zák., že, kdo objednává nějakou práci, o tom se předpokládá, že projevil i ochotu zaplatiti přiměřenou mzdu (srv. rozhodnutí čis. 6888 sb. n. s.). V souzeném případě bylo nižšími soudy zjištěno, že žalobkyně, která byla netí zesnulého Otakara T-a, starala se mu o domácí práce, vařila pokud se týče dávala vařiti, dohlížela na jeho domácnost, někdy vypomáhala i v hospodářství, že tak činila po celou dobu, co u něho byla, to jest od 24. června 1888 téměř po 38 roků, a že po tuto dobu konala Otakaru T-ovi práce hospodyně. Také bylo zjištěno, že žalobkyně svého strýce Otakara T-a v době jeho nemoci od ledna do března 1926 ošetřovala. Zjištěno bylo dále, že žalobkyně nedostávala od Otakara T-a mzdu, ale že dostávala stravu, šatstvo a příležitostně i menší částky peněžité a že od něho obdržela před jeho smrtí vkladní knížku na 50.000 Kč a na 12.000 Kč, jakož i že jí Otakar T. zřídil služebnost bytu, která má hodnotu 2.500 Kč ročně. Z těchto okolností a z toho, že žalobkyně byla k Otakaru T-ovi v poměru příbuzenském, že se u něho cítila jako doma, jako člen rodiny, že měla přístup k penězům a že se po léta o mzdu nehlásila, usoudily nižší soudy, že nešlo vůbec o poměr služební, nýbrž jen o poměr kotvící ve svazku příbuzenském, a odvolací soud odmítl proto použití § 1152 obč. zák. Tento úsudek nižších soudů nelze však uznati za správný. Žalobkyně byla jen netí Otakara T-a, neměla tedy zákonné povinnosti, by svému strýci, který ovdověl, téměř po 38 let zadarmo práce konala. Že nebyla ani ochotna činiti tak zdarma, vyplývá ze zjištění, že na Otakaru T-ovi žádala — třebaš marně —, by jí vyplácel měsíční mzdu, jakož i z toho, že dostávala od Otakara T-a aspoň stravu, šaty a menší částky peněžité. Na základě uvedených skutečností usuzuje dovolací soud, že mezi Otakarem T-em a žalobkyní se uskutečnila služební smlouva mlčky podle § 863

obč. zák. tím způsobem, že žalobkyně pro Otakara T-a skutečně po dlouhou dobu, skoro 38 let, práce konala a on je od ní přijímal, při čemž obě strany jednaly v předpokladu, že se toto konání služeb neděje bezplatně. Tím byl poměr mezi žalobkyní a Otakarem T-em v příčině oněch prací zvláště upraven a není proto případné, odkazují-li odpůrci dovoatelky na rozhodnutí čis. 450 a 2134 sb. n. s., jichž podkladem byl ostatně poměr mezi dítětem a otcem, pokud se týče mezi schovancem a pěstounem, tedy poměr zcela odlišný od poměru žalobkyně k jejímu strýci. Na souzený případ hodí se spíše právní vývody obsažené v rozhodnutí čis. 9173 sb. n. s. Pokud jde o odměnu za konané práce hospodyňské a za ošetřování v nemoci, bylo sice zjištěno, že Otakar T. poskytoval žalobkyni stravu, šaty a menší nezjištěné částky peněz, že jí zřídil služebnost bytu a že jí odevzdal vkladní knížky na 50.000 Kč a na 12.000 Kč, avšak žalobkyně se přes to domáhá na žalované pozůstalosti přiměřené úplaty za své práce podle § 1152 obč. zák. Byla-li žalobkyně k zůstaviteli v poměru služebním a nebyl-li plat smlouvou stanoven ani nebyla umluvena bezplatnost, nelze jí nárok na přiměřenou úplatu podle § 1152 obč. zák. odpírati. Tato otázka přiměřenosti platu jakož i otázka, zdali a pokud chtěl zůstavitel žalobkyni odměniti za konané služby tím, co jí za svého života věnoval, nebyly však nižšími soudy vzaty na přetřes pro jejich pochybený právní názor a z téhož důvodu se nižší soudy neobíraly ani dalšími námitkami žalované strany, zejména námitkou promlčení.

Čís. 10067.

Cizoložství obdarované manželky jest hrubým nevděkem podle § 948 obč. zák.

Byla-li darovací smlouva ohledně nemovitosti smísena s jiným úplatným právním jednáním, an se obdarovaný zavázal zaplatiti (úrokovati) část pohledávek váznoucích na nemovitosti, nelze se domáhati zrušení smlouvy a vrácení darované nemovitosti (§ 948 obč. zák.), leč že by dárce nejen pro svou osobu propustil obdarovaného ze závazků jím ve smlouvě převzatých, nýbrž by se i o to postaral, by obdarovaný také věřitelem byl ze závazků těch platně propuštěn.

Při t. zv. smíšených smlouvách lze se (z důvodu nevděku obdarovaného) domáhati jen vydání toho, oč hodnota prospěchu poskytnutého obdarovanému převyšuje závazky jím převzaté, nikoliv však vrácení darované věci samé.

(Rozh. ze dne 30. června 1930, Rv I 1734/29.)

Žalobce domáhal se na své manželce, by smlouva, jíž jí odstoupil část svých nemovitostí, byla prohlášena za zrušenou, by manželka byla uznána povinnou, nemovitosti žalobci zpět odevzdati a svoliti, by na nemovitosti bylo pro žalobce vloženo vlastnické právo. Jako důvod zrušení smlouvy uváděl žalobce, že se žalovaná dopustila cizoložství,